

Martie-Jeanne Boltong: m.boltong@ziggo.nl
Koningin kan bij: Sabine Bakker: sabinebakker@ziggo.nl en
via www.breda.nl. Aanmelden voor De Opgerruimde
de gemeente Breda of kijk eens naar 'Opgerruimd Breda'
wijk aan de slag, bel dan met Monique Verstraten van
nu ook enthousiast van en wil je zelf met een groep in je
maand wordt er minder rommel opgehaald. Word je hier
bijbehorende plantsoenen. Het effect is zichtbaar: elke
de Helenastraat, Paulinastraat en Parkstraat met de
Het schoonmaakgebied is daarom uitgebreed met
zich meer ouders met kinderen (t/m 10 jaar) aangemeld.
handen uit de mouwen staken, maar inmiddels hebben
Het begon met 7 volwassenen en 7 kinderen die de

van het project 'Opgerruimd Breda';
beschikbaar gesteld door de gemeente Breda in het kader
bied' verdeeld en het nodige 'gereedschap' aangereikt,
zich op Koninginnestraat 52. Daar wordt het 'werkge-
woensdag van de maand verzamelt de schoonmaakploeg
men van de Koninginnestraat en het park. Elke laatste
buurtbewoners, van jong tot oud, gestart met het oprui-
Sinds mei van dit jaar is een handjevol enthousiaste
De Opgerruimde Koningin

1990 - 2015

25 JAAR

Cryon

schoonheidssalon

Wilhelminapark 46
4818 SN Breda
T (076) 520 43 42
contact@cryon.nl
www.cryon.nl

Promenade door de wijk: even een Nez Frais halen

Het plan van wijkgenoot Joep Peeters (Koninginne-
straat), oud OLV-docent Frans, musiciën en entertai-
ner, kondigden we al eerder aan, maar nu mét datum
en tijdstip: Frans voor beginners of opfrisFrans al
wandeland door de wijk: door te benoemen wat je ziet
en stellen/beantwoorden van vragen.
Er zijn twee wandelingen op zondag 7 januari: 10.30
uur en 14.00 uur. Start wandeling vanaf het Hyacint-
plein. De laatste wandeling sluiten we af met een
glühwein op de nieuwjaarsreceptie van de wijk op het
Hyacintplein. Aantal deelnemers maximaal 10.
Bij voldoende belangstelling is er een herhaling op
woensdag 10 januari, 14.30 uur. Kosten: € 5,- pp. Kinde-
ren tot 12 jr. gratis. Inschrijven kan vanaf nu door een
email te sturen naar: contact@joeppeeters.nl. Neem
gerust vrienden of bekenden mee. A bientôt!

Groenploeg Hyacintplein:

Een deel van de groenploeg hard aan het werk (sic!), v.l.n.r.:
Peter Joosen, Leo Nuchelmans, Leo Verburg, Piet Brosens.
De groenploeg van het Hyacintplein heeft graag nog enige
versterking nodig m/v om het plein een goede uitstraling te
geven. Zeker als je in de directe omgeving woont moet dit
toch een uitdaging zijn. Zo leer je ook steeds meer buurtgeno-
ten kennen.
Aanmelden kan bij Leo Verburg: lemiverburg@kpnmail.nl

GINNEKENWEG 75 BREDA TEL: 076 737 0034
WWW.BRASSERIEZANDBERG.NL OPEN VANAF 12.00 UUR

LUNCH BORREL DINER CATERING

ZANDBERG
brasserie

Wijkraad
U kunt de vergaderingen van de wijkraad bijwonen.
De eerstvolgende vergaderingen vinden plaats op
woensdag 17 januari en 7 maart 2018.

Samen het glas heffen op de Nieuwjaarsreceptie
De inmiddels traditionele nieuwjaarsreceptie
op het Hyacintplein vindt deze keer plaats op
zondag 7 januari 2018.

Geluk! Nieuwjaar

ienova
rondom zwangerschap

Kinderwens?
In verwachting?
Wij verwachten u!

Iedere zwangerschap is uniek! En verdient persoonlijke zorg.
Verloskundige Ineke Oomens heeft haar praktijk bij u in de
buurt. Bel gerust voor een afspraak of advies 06 51 00 77 69.

Wilhelminapark 9, 4818 LS Breda • www.ienova.nl • info@ienova.nl

Oranjeplein: 'poort naar Ginneken'

De ontwikkeling van plannen voor herinrichting van
het Oranjeplein stond enige tijd op een laag pitje,
maar in oktober kwam de werkgroep bestaande uit
wijkbewoners en een vertegenwoordiging van de
gemeente weer bij elkaar. Zij formuleerden een aantal
uitgangspunten voor de herinrichting van 'de poort
naar Ginneken': het moet een rustpunt zijn voor
kort verblijf (dus geen hangplek voor jongeren), de
verkeersafwikkeling moet beter en het plein moet
mooier worden aangekleed. Dat laatste kan o.a. door
het aanbrengen van meer groen en kunst op het plein.
Een eerder idee om een aparte fietsbrug over de rond-
weg te construeren is geschrapt. De totale kosten
worden vooralsnog geschat op circa € 500.000,-.
Bij de ontwikkeling van het plan wordt ook rekening
gehouden met de plannen voor herinrichting van de
zuidelijke rondweg. In dat verband is door een extern
bureau een pilotstudie gemaakt naar het energie-
neutraal maken van de tunnel onder het Oranjeplein.
Daarbij wordt gedacht aan het aanbrengen van led-
verlichting, gebruik van zonne-energie en energieop-
slag, geluiddemping aan de wanden, het aanbrengen
van sensoren in de tunnelbak die temperatuur en
waterhoogte (bij veel regen) meten en sensoren die
de hoogte van vrachtwagens detecteren. Dit alles in
het kader van het Smart-city concept.

Nieuwe Buurauto in Zandberg-Oost

Op de Dag van de Duurzaamheid werd in Breda de
4e buurauto in gebruik genomen, een BMW i3. Deze
auto is beschikbaar voor Zandberg-Oost.
Ook in Amersfoort, Rotterdam en Den Haag rijden
inmiddels buurauto's rond. Bent u geïnteresseerd om
deze auto samen te gebruiken met andere wijkbewo-
ners dan kunt u zich aanmelden via www.buurauto.nl

Op 24 oktober ging in Zandberg-Oost het wijk-
planproces van start met een door de gemeente
Breda en wijkraad georganiseerde bijeenkomst
in gemeenschapshuis De Zandberg. Tijdens deze
bijeenkomst, waaraan een 40-tal wijkbewoners
deelnam, werd door wijkmanagere Harrie Verha-
len nog eens uit de doeken gedaan waarom de
gemeente zo'n wijkplanproces in de Bredase
wijken wil doorlopen. Het betekent dat bewoners
meer dan voorheen zelf kunnen bepalen hoe
het sociale en fysieke beheer evenals de veilig-
heid in de wijk vorm krijgt. Het wijkplanproces
is bedoeld om vast te stellen wat prioriteit heeft
en gezamenlijk voorstellen te ontwikkelen om
problemen aan te pakken.

Het proces kwam in Zandberg-Oost, Zandberg-
West en Sportpark 1 in een versnelling naar
aanleiding van de felle discussie tussen voor- en
tegenstanders van betaald parkeren. Omdat
een keuze in de ene wijk gevolgen heeft voor

Op 24 oktober ging in Zandberg-Oost het wijk-
planproces van start met een door de gemeente
Breda en wijkraad georganiseerde bijeenkomst
in gemeenschapshuis De Zandberg. Tijdens deze
bijeenkomst, waaraan een 40-tal wijkbewoners
deelnam, werd door wijkmanagere Harrie Verha-
len nog eens uit de doeken gedaan waarom de
gemeente zo'n wijkplanproces in de Bredase
wijken wil doorlopen. Het betekent dat bewoners
meer dan voorheen zelf kunnen bepalen hoe
het sociale en fysieke beheer evenals de veilig-
heid in de wijk vorm krijgt. Het wijkplanproces
is bedoeld om vast te stellen wat prioriteit heeft
en gezamenlijk voorstellen te ontwikkelen om
problemen aan te pakken.

Het proces kwam in Zandberg-Oost, Zandberg-
West en Sportpark 1 in een versnelling naar
aanleiding van de felle discussie tussen voor- en
tegenstanders van betaald parkeren. Omdat
een keuze in de ene wijk gevolgen heeft voor

Wethouder Adank heeft de wijkbewoners in de 3
wijken tot mei 2018 de tijd gegeven om zelf met
uitgewerkte voorstellen te komen. Komen die er
niet dan is de kans groot dat de gemeente over
de parkeerwestie zelf een besluit neemt.
Hoofthema's
Tijdens de bijeenkomst op 24 oktober in
Zandberg-Oost kwamen 4 centrale thema's
bovendien:

Wethouder Adank heeft de wijkbewoners in de 3
wijken tot mei 2018 de tijd gegeven om zelf met
uitgewerkte voorstellen te komen. Komen die er
niet dan is de kans groot dat de gemeente over
de parkeerwestie zelf een besluit neemt.
Hoofthema's
Tijdens de bijeenkomst op 24 oktober in
Zandberg-Oost kwamen 4 centrale thema's
bovendien:

Wijkplanproces Zandberg-Oost van start

BUURT BERICHT
Wijkraad

Als bewoners praten over problemen die zich in
de wijk voordoen, gaat het al snel over veiligheid,
verkeer, parkeren, hondenpoep en herinrichting van
straten. Wijkbewoners willen daar graag over meedelen.
Maar het thema 'zorg (voor elkaar)' komt er een stuk bekaai-
der van af, zo bleek maar weer eens op de bijeenkomst die ge-
meente en wijkraad onlangs organiseerden over het wijkplanproces.
Slechts een enkeling meldde zich aan voor deelname aan een werkgroep die
zorgvraagstukken in beeld gaat brengen en concrete ideeën kan voorstellen
ter verbetering van die zorg. Daarom een oproep: voelt u zich aangesproken,
meldt u dan aan voor deelname aan die werkgroep. Meer daarover in het
artikel over het wijkplanproces.

De Groene Weg
BIOLOGISCHE SLAGERIJ
voor't goede leven

**Voor (h)eerlijke varkens- of runderrookworst
komt u naar Biologische Slagerij De Groene Weg!**

Ginnekenweg 1, Breda, (076) 522 87 88, breda@degroeneweg.nl

KOOKIKOOK

KOOKSTUDIO

Kookworkshops en Kookcursussen in de buurt

Diverse activiteiten voor Kookgroepen en Kinderen

Kijk op www.kookikook.nl
of bel Joyce 06 41 89 97 30 voor info

(Vervolg van pagina 1)

Verkeer en Parkeren: besluitvorming over wel of
niet betaald in (delen van) de wijk, snelheidsbe-
perking, aanpak gevaarlijke kruisingen, betere
handhaving.
Openbare ruimte: algemeen onderhoud, speel-
voorzieningen, groen, verlichting e.d. De aanwezi-
ge bewoners vroegen o.a. aandacht voor overlast
van hondenpoep, riolering en verhardingen,
wortelopdruk, oplaadpunten elektrische auto's
en herinrichting van (delen van) straten.
Sociale zorg/sociale veiligheid: verbeteren van de
woonbehoefte (drempelvrij, meer appartementen
voor ouderen), organiseren van onderlinge hulp
en voorkomen van eenzaamheid door het creëren
van een breder netwerk en online platform,
gezamenlijk regelen van kinderopvang.
Ook *Veiligheid* in algemene zin werd genoemd,

maar omdat over dit onderwerp i.s.m. de
wijkagent al eerder dit jaar een bijeenkomst werd
georganiseerd, werd dit onderwerp voor deze
bijeenkomst verder buiten beschouwing gelaten.

Planning

De werkgroepen moeten snel aan de slag. In
december wordt tussentijds de stand van zaken
geïnventariseerd. Uiterlijk eind februari worden
uitgewerkte voorstellen verwacht die dan in
maart 2018 worden gepresenteerd. Het resultaat
van de werkgroep parkeren en verkeer wordt
daarna aangeboden samen met de uitkomsten
van de werkgroepen in Zandberg-West en
Sportpark 1.

Aanmelden voor deelname aan een werkgroep

Wijkbewoners konden zich ter plekke aan-
melden voor deelname, maar uiteraard
krijgt iedereen de gelegenheid. U kunt zich
aanmelden door een mail te sturen naar:
rcs.de.leeuw@breda.nl

Herinrichting Wilhelminastraat

Wilt u nog commentaar leveren op het voorlopig
ontwerp herinrichting Wilhelminastraat? Dat kan
nog t/m 15 december via www.breda.nl/contact.
Wilt u daarna op de hoogte blijven geef dan via
dezelfde link uw emailadres door. U kunt ook
kijken op de app 'Over uw Buurt', te downloaden
via www.overuwbuurt.nl

Zomaar een straat in Zandberg-Oost

Met wie kun je beter praten over de Klimopstraat dan met Ron(ald) van Dongen (66). Je kunt wel zeggen dat zijn familie in de loop der jaren een belangrijk stempel op deze straat heeft gedrukt. De ouders van Ronald en hun 4 zonen trokken in 1962 in de woning op nummer 16a. In 1972 verhuisde Ronald met zijn vrouw Ans naar nummer 17 aan de overkant. Zijn oudste broer woonde op nummer 19 en de zoon van Ronald en Ans in het hoekhuis Klimopstraat-Generaal Maczekstraat. Ik voer het gesprek met Ron op een zaterdagmorgen, in gezelschap van zijn vrouw Ans van Beijnen. Alle woningen waar de familie van Dongen zich vestigden zijn door de familieleden zelf opgeknapt en waar nodig aangepast. Dat laatste is belangrijk want Ans heeft te maken met fysieke beperkingen en beiden willen niet weg uit de straat.

Met het geheugen van Ron, vrachtwagenchauffeur van beroep en nog steeds op de weg, is niets mis. Zonder haperen noemt hij de namen van alle families die in de straat gewoond hebben. Te veel om hier te herhalen. En de winkeltjes die er waren, zoals de speelgoedwinkel van Anna Palowna

Toen (1976) was parkeren in de Klimopstraat nog heel gewoon, Ron bij zijn vrachtwagen.

en de textiel- en knopenwinkel van de familie Smarzyk op nummer 20, kruidenier Jansen van Gageldonk, de Vegé minimarkt van Verkooijen en de supermarkt van André van Hilst, allemaal op de hoek met de Generaal Maczekstraat waar nu het cafetaria 'de Klimop' van Ahmed is gevestigd.

Van woonstraat tot woonerf

De Klimopstraat fungeerde vroeger lange tijd als sluiproute vanuit de Generaal Maczekstraat voor bezoekers van de APS (toenmalige auto-onderdelenhandel) in de Zonnebloemstraat en er werd vaak veel te hard gereden. In de jaren 1980-1982 vindt er op initiatief van het toenmalige buurtcomité, een grote verandering plaats in het straatbeeld als een groot deel van de wijk wordt omgevormd tot woonerf. Op aandringen van enkele bewoners van de Klimopstraat worden op het laatst nog wat aanpassingen in het plan aangebracht, maar 95% van de bewoners stemt uiteindelijk in. Ron van Dongen behoorde tot de 5% tegenstemmers, in tegenstelling tot Ans. Hij kon zijn vrachtwagen, die hij in de straat parkeerde of soms op de kop van het Hyacinthplein, niet meer kwijt. Maar inmiddels is hij milder gestemd: "de aankleding van de straat is er zeker op vooruit gegaan. In overleg met de gemeente hou ik zelf drie bloembakken in de straat bij". De woningen in de Klimopstraat behoren tot de categorie 'kleinere arbeiderswoningen', maar

Ron en Ans van Dongen voor hun huis in de Klimopstraat

veel daarvan zijn uitgebouwd. De meeste woningen met platte daken aan de westzijde van de straat zijn inmiddels voorzien van een extra verdieping.

Touwtje van Terlouw

Is er de afgelopen decennia, behalve de inrichting, iets veranderd in de Klimopstraat? Ron: "Mensen bleven vroeger langer 'op hun stekkie wonen' dan nu. Er was ook meer contact tussen de bewoners onderling en mensen hadden meer voor elkaar over. Vroeger kon je de deur gewoon openlaten, maar nu zijn zelfs alle doorgangen naar de brandgangen voorzien van poorten". Het 'touwtje' van D'66-coryfee Terlouw hangt ook hier nergens meer uit de brievenbus. Op de vraag of het vroeger ook 'gezelliger' was dan nu volgt, met stevige ondersteuning van Ans, een hartgrondig "ja". Maar stel je die vraag aan Piet en Lian Brosens van nummer 4, direct herkenbaar aan de bakfiets voor de deur, dan krijg je een ander antwoord. Beiden wonen ook al ruim 42 jaar in de straat en hebben contact met nogal wat mensen. Lian: "Het ligt ook erg aan de moeite die je er zelf voor doet". Hun poort naar de brandgang is ook nog gewoon open. En Piet: die staat voor iedereen klaar

Piet en Lian Brosens

om een helpende hand toe te steken. Het buurtcomité eerde hem daar in 2006 al mee met een bijzonder object: een eenpersoonsfietsenrek met de toepasselijke tekst "Hij fietst door het land, zorgt voor mens, dier en plant. Is er altijd, ook als je hem niet ziet, de bloemenbuurt bloeit dankzij Piet". Je treft het monumentje aan op de hoek met de Tulpenstraat. Aparte straatfeesten heeft de Klimopstraat nooit gekend, al zou dat volgens Lian best wel leuk zijn om te doen. Sinds 1982 was er wel altijd, tot op de dag van vandaag, het buurtfeest om de hoek, op het Hyacinthplein.

De Klimopstraat werd in 1924 aangelegd, toen nog op grondgebied van de gemeente Teteringen. Toen het huidige Hyacinthplein in datzelfde jaar de naam Rozenplein kreeg (in 1942 omgedoopt tot Hyacinthplein) kregen de meeste omliggende straten namen van bloemen. Ten onrechte heeft men destijds waarschijnlijk gedacht dat een klimop ook een bloem is. In 1927 werden de straten in de bloemenbuurt door Teteringen 'om niet' overgedragen aan de gemeente Breda.

DE GEZELLIN
Specialist in
particuliere thuiszorg

www.degezellan.nl
06-24281578

1965 50 jaar 2015

DE VYVER
SLIJTERIJ WIJNHUIS

Karin & Erik Bogers
Koninginnenstraat 114
www.wijnhuisdevijver.nl

STUDIOBAKERS®
GRAFISCHE VORMGEVING

Sjef Bakers

Tulpenstraat 2 | 4818 GV Breda
Telefoon (076) 565 34 33 | Mobiel 06 25 09 64 57
sjef@studiobakers.nl | www.studiobakers.nl

ROGGEBAND & ACCURAAT
DRUKKERIJ | PRINT

Schrevelstraat 4 | 4835 BC Breda | (076) 56 14 687
drukwerk@roggeband.eu | www.roggeband.eu

Kunstwijk Zandberg-Oost

IN DEZE RUBRIEK PORTRETTEREN WE STEEDS EEN KUNSTENAAR/KUNSTENARES UIT DE WIJK ZANDBERG-OOST. DEZE KEER VALT DE EER TE BEURT AAN FOTOGRAAF WILLEM JOOSSE.

Van Agfa-Clack naar Full-frame Sony

Kunstenaars zijn gepassioneerde mensen. Dat blijkt wel weer als ik bij Willem aanbel op het adres Tulpenstraat 25 en, onmiddellijk een grote stapel foto's krijg voorgeschoteld. Bij elke foto hoort een verhaal en terwijl de koffie nog pruttelt is het gesprek al begonnen nog voordat ik de eerste vraag heb gesteld. Voor de goede orde: Willem (67) is amateurfotograaf. Over het waarom is hij duidelijk: "Als je van kunstfotografie zou willen leven wordt het waarschijnlijk een bestaan in armoede. Het is maar weinigen gegeven om dat niveau te ontstijgen. Bovendien ben ik niet zo'n commercieel type". Willem verdiende zijn inkomen dan ook als leraar wiskunde op het Onze Lieve Vrouwelyceum, waar hij 'en marge' ook bijna 15 jaar lessen fotografie verzorgde en 'de schoolfotograaf' was die het schoolleven in al zijn facetten op de gevoelige plaat vastlegde. Goes was zijn geboorteplaats, maar op 13-jarige leeftijd verhuisde hij naar Breda. Vanaf 1979 tot aan de dag van vandaag vormde de Tulpenstraat en omgeving zijn biotoop, waar hij samen met Marij (zijn muze) en twee zoons zijn leven

vormgaf. Fotografie speelde voor de 13-jarige Willem nog geen rol, die passie ontstond pas rond zijn 18e jaar, toen hij met een Agfa-Clack zijn eerste foto maakte. Tot een echte opleiding in de fotografie kwam het nooit. Willem is een autodidact pur sang, de enige cursus die hij ooit volgde was een cursus zone-systeem (een systeem voor contrastbeheersing van negatieven) bij de Nieuwe Veste. Hij is inmiddels al meer dan 45 jaar lid van Fotogroep Breda, waarin hij zeer actief is. Zo maakt hij jaarlijks het Jaarboek van de Fotogroep.

Impressionistische visie

Bijna 50 jaar actief in de fotografie betekent dat Willem veel foto's heeft gemaakt. In het digitale tijdperk natuurlijk aanzienlijk meer dan in het analoge tijdperk, maar alles bijeen beschikt hij

over ruim 100.000 negatieven. Want hij bewaart alles. Willem: "vroeger fotografeerde je natuurlijk anders. Je had maar 36 foto's op een rolletje en alles moest handmatig worden ingesteld, dus je was veel selectiever in het maken van foto's". Van nostalgie naar vroeger tijden is bij Willem geen sprake: "met technische ingrepen kun je nu zoveel bewerken aan een foto dat je een persoonlijke vertaling van de werkelijkheid kunt maken. Een foto is geen realiteit, het beeld is een impressionistische visie van de fotograaf die het door zijn bewerking tot 'kunst' verheft. De meeste mensen met een digitale camera zetten de camera standaard op 'automatisch', waardoor je vaak best aardige, maar meestal wel gemiddelde foto's krijgt. Als fotograaf ben je permanent op zoek naar de essentie van wat je ziet, soms in het grote beeld, soms in een klein onderdeel. Die zoektocht is heel persoonlijk, maar juist die eigen inbreng maakt fotografie tot kunst". Daarbij heeft Willem een voorkeur voor zwart-wit fotografie met als belangrijkste argument: "kleur leidt te veel af". Ook

bij het laten zien van de vele kleurenfoto's tijdens dit interview, wordt hij het meest enthousiast van die foto's die uiteindelijk vooral grijs tinten laten zien met slechts minieme vlakjes kleur.

Inspireren en publiceren

Er zijn tal van fotografen die Willem inspireren. Zijn boekenkast vol fotografieboeken getuigt daarvan. Maar om er toch een paar te noemen: Stefan Vanfleteren (België), Ralph Gibson (VS), Josef Koudelka (Hongarije) en wijlen Bill Brandt (VK). Willem is bestuurslid en redactielid van Sectie D, het schrijverscollectief van historische boeken over Breda. De reeks publicaties van dit collectief, waarvan het grote jubileumboek ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van de stad "Breda 2002" en het daaropvolgende "Breda Buiten" (2007) het meest tot de verbeelding spreken, bevatten tal van foto's van zijn hand. In 2003 verscheen "Uit de schaduw", foto's van Willem Joosse, uitgegeven ter gelegenheid van zijn foto-expositie tijdens Breda Photo. Ook publiceerde hij in een boek over Amarant en verzorgde hij de fotografie voor het Zunderts Toneel. En voor speciale foto's in de wijkkrant is Willem altijd oproepbaar. Wat zijn ambitie betreft: dolgraag wil hij nog eens foto's maken op Antarctica of, wat dichterbij huis, in IJsland. Willem exposeerde zijn foto's een 10-tal keren op diverse plekken, de laatste keer in 2016 in woonboulevard 'Bin-nenuit' in Zeeland. Ben je geïnteresseerd in foto's van Willem: kijk op www.willemjoosse.nl.